

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Právní úprava ochrany ŽP na úseku státní správy ve
vojenské posádce Pardubice**

Moravcová Blanka

© 2010 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Akademický rok 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Blanka Moravcová

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Hradec

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název tématu: **Právní úprava ochrany ŽP na úseku státní
správy ve vojenské posádce Pardubice**

Struktura bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Analýza současného stavu a determinant od roku 2000
4. Průzkum - monitoring situace na jednotlivých lokalitách
5. Doporučené opatření
6. Tabulková část
7. Závěr
8. Seznam literatury
9. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 30 - 40 stran

Seznam odborné literatury:

- zákon o odpadech, úplné vydání 185/2001 Sb., včetně prováděcích předpisů s výkladem, 4 aktualizované a doplněné vydání, JUDr. Dana Římanová
- zákon o vodách 254/2001 Sb., s komentářem, Ing. Karel Tureček a kolektiv
- zákon o ochraně přírody a krajiny 114/1992Sb.
- zákon o ochraně životního prostředí - 2 vydání a předpisy související C.H.BECC
- věstník ministerstva životního prostředí a zpravodaj ministerstva životního prostředí, ročník XVIII., částka 11/2008, vychází 12x ročně, JUDr. Jan Příbyl, PhDr. Petr Galuška

internet: stránky ministerstva životního prostředí: <http://WWW.env.cz/>

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jana Borská**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2010

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 19.11.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Právní úprava ochrany ŽP na úseku státní správy ve vojenské posádce Pardubice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3. 2010

Blanka Moravcová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, jejichž pomoc a podpora přispěla k napsání této bakalářské práce. Zejména děkuji paní JUDr. Janě Borské za cenné rady a připomínky ke zpracování této práce.

Právní úprava ochrany ŽP na úseku státní správy ve vojenské posádce Pardubice

---

Legal Regulations of Environmental Protection in Pardubice Garrison Section

Souhrn

Tato bakalářská práce je zpracována na téma "Právní úprava ochrany životního prostředí na úseku státní správy ve vojenské posádce Pardubice".

První část práce je zaměřena na kompletní právní úpravu ochrany životního prostředí a její jednotlivé složky, včetně kompetencí státní správy.

Praktická část je zaměřena na dodržování platné právní úpravy v oblasti ŽP ve vojenské posádce Pardubice s nástinem možných rizik vyplývajících z její činnosti.

V závěru je zhodnocen daný stav s návrhem možných řešení.

Summary

The Theme of this bachelor work is the " legal regulations of Environmental Protection in Pardubice Garrison Section".

The first part of the work focuses on the whole legal regulations of the Environmental Protection and on its individual parts. It also looks it the government's competences in this field.

The practical part describes how legal regulations of the Environmental Protection are followed in Pardubice Garrison Section. It also gives suggestion of the potential risks.

The last part of the work values current state and suggest eventual solution.

Klíčová slova: ochrana životního prostředí, Armáda České republiky, právní úprava, vojenská posádka Pardubice, kontrolované odpady, příroda, voda

Keywords: Environmental protection, Armed Forces of the Czech Republic, legal regulations, Pardubice Garrison Section, controlled wastes, nature, water

1. ÚVOD	9
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	10
2.1 PLATNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA NA ÚSEKU ŽP – LITERÁRNÍ REŠERŠE	11
2.1.1. <i>Organizační struktura ochrany životního prostředí v ČR</i>	11
2.2 PLATNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA PRO OCHRANU JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK ŽP	12
2.2.1. <i>Vodní hospodářství</i>	12
2.2.2. <i>Odpadové hospodářství</i>	13
2.2.3. <i>Ochrana ovzduší</i>	15
2.2.4. <i>Ochrana přírody a krajiny, lesní hospodářství</i>	17
2.2.5. <i>Chemické látky</i>	19
2.2.6. <i>Ochrana horninového prostředí</i>	20
3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU A DETERMINANT OD ROKU 2000 - PRÁVNÍ ÚPRAVA OCHRANY ŽP VE VOJENSKÉ POSÁDCE PARDUBICE	21
3.1 STRUKTURA A ČLENĚNÍ ORGANIZACE AČR.....	21
3.2 STRUKTURA ORGANIZACE VOJENSKÉ UBYTOVACÍ A STAVEBNÍ SPRÁVY PARDUBICE	25
3.3 ZÁKLADNÍ POJMY PŘI OCHRANĚ ŽP V SOUČASNOSTI	26
3.3.1. <i>Základní pojmy</i>	26
3.3.2. <i>Ochrana životního prostředí v AČR</i>	26
3.3.3. <i>Znečišťování životního prostředí</i>	26
3.3.4. <i>Poškození životního prostředí</i>	27
3.3.5. <i>Trvale udržitelný rozvoj</i>	27
3.4 VOJENSKÁ EKOLOGIE (OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V RESORTU OBRANY)	27
3.4.1. <i>Armáda a životní prostředí</i>	28
3.5 POLITIKA TVORBY A OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V RESORTU OBRANY ČR S OHLEDEM NA DALŠÍ OBDOBÍ	28
3.6 ZÁKLADNÍ POVINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ VOJENSKÉHO ZAŘÍZENÍ	29
3.7 OCHRANA ŽP OD ROKU 2000	29
4. PRŮZKUM – MONITORING SITUACE NA JEDNOTLIVÝCH LOKALITÁCH	30
4.1 POHLED NA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.....	30
4.2 POHLED NA VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ.....	32
4.2.1. <i>Havarijní únik závadných látek</i>	34
4.3 POHLED NA OCHRANU PŘÍRODY A KRAJINY	35
4.3.1. <i>Správné řízení při kácení dřevin</i>	35
4.3.2. <i>Pohled na Evropsky významné lokality a soustava Natura 2000</i>	37
4.4 POHLED NA STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE	41
4.4.1. <i>Největší rizika vzniku ekologických zátěží u AČR</i>	42
5. DOPORUČENÉ OPATŘENÍ	44
6. TABULKOVÁ ČÁST:	45
7. ZÁVĚR	47
8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	50
9. PŘÍLOHY:	54

1. Úvod

Lidé žijí v symbióze a harmonii s přírodou, která je všude kolem nás, a potažmo životním prostředím (dále jen ŽP) prakticky již odedávna. Taktéž životní prostředí lidé využívali a vždy ovlivňovali. Opačně také každý tvor na zemi je bezprostředně ovlivňován stavem a kvalitou životního prostředí. Po mnoha staletí byl tento vztah považován za harmonický, avšak v současné době je zřejmé, že je značně narušen. Z tohoto důvodu je potřeba přijmout taková opatření, která povedou ke zlepšení a nastolení nové rovnováhy mezi těmito dvěma složkami. Ochrana ŽP zůstává v současné době stále naléhavou záležitostí, má budoucnost, protože bez ŽP žádná budoucnost není.

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku legislativy (právní úpravy) v oblasti životního prostředí. Důvodem pro zvolení tohoto téma je má osobní pracovní zkušenost. Pojem životní prostředí je tedy vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Tvoří ho zejména ovzduší, voda, půda, klima, ozónová vrstva, organismy, jednotlivé ekosystémy i jejich společenstva a horninové prostředí. Společnost je od svého vzniku prakticky odkázána na přírodu, má tedy i odpovědnost za její nedotknutelnost, jak pro sebe samu, tak pro další generace. Dalším důležitým pojmem je i únosné zatížení či znečištění prostředí, kdy dochází k zatížení území lidskou činností, a kdy může též dojít k ohrožení životního prostředí a to nenávratně. Ochrana životního prostředí se tak stává nezbytnou lidskou aktivitou, kterou se alespoň tlumí nebo i přímo odstraňují negativní dopady lidských činností na biosféru (též živý obal Země). „Člověk se tedy snaží odstranit to, co sám napáchal.“¹

Za hlavní příčiny negativního ovlivnění životního prostředí lze v dnešní době považovat růst lidské populace a s tím spojené neustále se zvyšující nároky na uspokojování lidských potřeb. Existují i další neopominutelné důvody, proč je nezbytně nutné životní prostředí ochránit před nepříznivými důsledky lidského počínání, k čemuž dopomáhají legislativní i právní úpravy.

---

¹ DAMOHORSKÝ, M. a kol., *Právo životního prostředí*, s.5,

2. Cíl práce a metodika

Cílem mé bakalářské práce a jednotlivých kapitol je seznámení se s komplexní právní úpravou a jednotlivými kompetencemi státní správy v oblasti životního prostředí. V části praktické provedu analýzu platné právní legislativy v oblasti životního prostředí z hlediska zákona o životním prostředí, vodách, odpadech, ochraně přírody a krajiny ve správě organizace Vojenské ubytovací a stavební správy Pardubice (dále jen VUSS Pardubice). Po počáteční charakteristice zákonných opatření nastíním možné dopady při činnosti AČR právě z hlediska starých ekologických zátěží. V konečné fázi se zaměřím a zhodnotím současný stav i možná vyplývající rizika pro životní prostředí. Na závěr zkusím vyslovit svůj názor na daný stav a navrhnout vhodné možnosti při řešení možných protiprávních situací.

Jako metodiku pro tuto práci jsem zvolila studium platné právní úpravy v jednotlivých oblastech životního prostředí a na základě tohoto jsem zpracovala literární rešerši. Tyto poznatky jsem aplikovala na konkrétní činnosti ve správě organizace VUSS Pardubice.

- **Teoretická část bakalářské práce byla zpracována takto:**

- a) shromáždění všech dostupných materiálů pro zpracování práce včetně platné právní úpravy v oblasti ochrany ŽP a internetových zdrojů
- b) provedla jsem analýzu platné právní úpravy v oblasti ochrany ŽP formou literární rešerše
- c) vyhodnotila jsem poznatky z platné právní úpravy v oblasti ochrany ŽP a na základě tohoto, jsem vypracovala tuto bakalářskou práci

- **Praktická část bakalářské práce byla zpracována takto:**

- a) shromáždění všech dostupných informací z hlediska odpadového a vodního hospodářství, včetně informací o ochraně přírody a krajiny i starých ekologických zátěží

b) strukturovaný rozhovor s podřízenými provozními, dislokovanými středisky z hlediska prováděných činností v oblasti ochrany ŽP

c) závěr, vyhodnocení

2.1 Platná právní úprava na úseku ŽP – Literární rešerše

Právo v oblasti ochrany životního prostředí (dále jen ŽP), představuje především komplexní, ucelený a značný soubor právních norem, kde základním zákonem je:

- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

2.1.1. Organizační struktura ochrany životního prostředí v ČR

Ve skutečnosti se na tvorbě environmentálních konceptů, zákonů, či opatření podílejí významnější měrou jen některé subjekty politického systému. Koncepty environmentální politiky ve formě zákonných předloh, případně plánů a prováděcích programů, navrhuje, schvaluje a koordinuje vláda. V souladu s přijatým vládním programem a legislativními plány vláda předkládá zákonné předlohy k projednání a schválení parlamentu. Parlament se na tvorbě ekologické politiky podílí nejen schvalováním vládou předkládaných předloh zákonů, ale i zákonodárnou iniciativou. „Plány i prováděcí programy připravují společně ústřední orgány státní správy a koordinátorem jejich přípravy bývají příslušná ministerstva.“²

Ústředním orgánem s nejrozsáhlejšími pravomocemi je tedy v oblasti ochrany životního prostředí Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP). Náleží mu výkon státní správy v mnoha oblastech, současně zabezpečuje i koncepci, koordinaci a státní dozor v oblasti ŽP. Zvláštní roli v procesu prosazování environmentálních požadavků připadá kontrolním orgánům státní správy, v ČR - České inspekci životního prostředí (dále jen ČIŽP), které jsou podřízeny MŽP. Vzhledem k tomu, že kompetence MŽP jsou rozsáhlé, jsou tedy zřízeny územní odbory ministerstev (tzv. výkony státní správy).

---

² MEZŘICKÝ, V. (ed.), *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*, s. 117

Řada kompetencí v oblasti ŽP je také v ČR svěřena i jiným ministerstvům. Ministerstvu zemědělství podléhá oblast zemědělství, lesního hospodářství, vodního hospodářství, rybaření či myslivosti. Speciálním orgánem je Státní úřad pro jadernou bezpečnost či Český báňský úřad. Na místní úrovni působí jako orgány státní správy krajské a městské úřady, které zabezpečují oblast ŽP svými referáty. Dalšími orgány v ochraně ŽP jsou na místní úrovni obce. Legislativa v oblasti životního prostředí umožňuje činnost i občanských sdružení, dále jen (OS).

2.2 Platná právní úprava pro ochranu jednotlivých složek ŽP

2.2.1. Vodní hospodářství

Základní legislativa a předpisy:

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách ve znění pozdějších předpisů, včetně platných vyhlášek
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění pozdějších předpisů, včetně platných vyhlášek
- Vyhláška č. 293/2002 Sb., o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 391/2004 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy

Právní úpravy ochrany vod se zabývají jak ochranou čistoty vod, tak hospodařením s vodou jako se zdrojem (přiměřenou regulací její spotřeby). Rovněž upravují podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajišťují bezpečnost vodních děl. Hlavním předmětem ochrany vod jsou vody povrchové a vody podzemní. Legislativně – administrativními nástroji na ochranu přirozené akumulace vod jsou poplatky za odběr podzemních vod a za vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Základem pro hospodaření s vodami na celoevropské úrovni jsou plány hlavních povodí, včetně příslušných opatření a programů. Tato koncepční činnost musí být soustavná, aby bylo

zabezpečeno harmonické a trvalé užívání vodních zdrojů.

V České republice (dále jen ČR) je při nakládání s vodami nezbytně nutné povolení vodoprávního orgánu k odběru podzemních a povrchových vod a také pro vypouštění odpadních vod a některým dalším činnostem (vodohospodářská díla). V rámci ochrany území jsou stanoveny např. chráněné oblasti přirozené akumulace vod (dále jen (CHOPAV), vodárenské toky a ochranná pásma vodních zdrojů. Při nedodržení a porušení povinností vodního hospodářství bývají uloženy pokuty. Tyto jsou pak hrazeny znečišťovatelem.

„Poplatky za vypouštění odpadních vod představují nejvýznamnější ekonomický nástroj ochrany povrchových vod. Zpoplatněno je vypouštění odpadních vod majících určité vlastnosti a dále za předpokladu, že jsou vypouštěny v určitém minimálním množství. V prvním případě se jedná o poplatek za znečištění, v druhém o poplatek z objemu vypouštěných odpadních vod. Oba jsou v plné výši příjmem státního fondu životního prostředí (SFŽP).“³

2.2.2. Odpadové hospodářství

Základní legislativa a předpisy:

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 273/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

---

³ DAMOHORSKÝ, M. a kol., *Právo životního prostředí*, s. 249

předpisů

- Nařízení vlády ČR č. 197/2003 o Plánu odpadového hospodářství ČR (POH)

Právní úprava nakládání s odpady stanoví především pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi. Důležitá jsou zejména ustanovení regulující nakládání s nebezpečnými odpady.

Odpady vznikají jako vedlejší, nechtěný produkt převážné většiny lidských činností.

Právní úprava odpadového hospodářství je založena na principu odpovědnosti původce a oprávněných osob, které od něho odpad převzaly do svého vlastnictví a reguluje nakládání s odpady. Stanovuje povinnosti při nakládání s odpady a podmínky předcházení vzniku odpadů. Působnost a pravomoc státní správy jsou zde dány ze zákona. „Každý původce odpadů je povinen předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti. S odpady lze nakládat pouze způsobem stanoveným zákonem.“⁴

„Původce je dále povinen zařadit odpad dle katalogu odpadů. Odpady lze využívat, zneškodňovat, upravovat pouze v zařízeních, místech a objektech k tomu určených. Při nakládání s odpady nesmí být ohroženo ŽP. Nakládání s nebezpečnými odpady je možné jen na základě souhlasu věcně a místně příslušného orgánu státní správy.“⁵ Nakládání s jakýmkoliv druhem odpadů je podmíněno taktéž platným povolením orgánu státní správy.

„Systém odpadového hospodářství by měl vycházet z určitých základních principů a požadavků vymezujících základní hierarchii odpadového hospodářství:

- Prevence vzniku odpadu (omezování jejich množství a nebezpečných vlastností)
- Opětovné využití odpadů (k původnímu účelu)
- Využití odpadů formou – recyklace, jiným způsobem
- Ekologické odstranění odpadů“⁶

---

⁴ § 14 zákona č. 185/2001Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

⁵ § 79 zákona č. 185/2001Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

⁶ DAMOHORSKÝ, M. a kol., *Právo životního prostředí*, s. 358

Při nakládání s komunálním odpadem a jeho vytríděnými složkami byla na původce odpadů (právnícké osoby) uložena řada povinností. Komunální odpad vzniká při činnosti fyzických osob mimo rámec podnikatelské činnosti, tedy odpad vznikající v jednotlivých domácnostech. Původci mají povinnost systém odděleného shromažďování odpadů. Povinností obce je určit místa, kam mohou fyzické osoby komunální odpad ukládat a zajistit místa, kam mohou odkládat nebezpečné složky komunálního odpadu (např. zářivky, zbytky barev, spotřební chemie, rozpouštědla, ředidla atd.) „Povinností fyzické osoby je na těchto místech odpad odkládat.“⁷

Administrativně-ekonomickým nástrojem omezování množství odpadů jsou poplatky za ukládání odpadů na skládku. Tyto poplatky platí vždy původce odpadů, jejich výše je závislá na druhu a množství ukládaného odpadu. Základní složka poplatku je hrazena vždy, riziková složka pouze při ukládání nebezpečného odpadu.

2.2.3. Ochrana ovzduší

Základní legislativa a předpisy:

- Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a změně některých dalších zákonů v platném znění
- Vyhláška č. 205/2009 Sb., o zjišťování emisí ze stacionárních zdrojů a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, v platném znění
- Vyhláška č. 13/2009 Sb., o stanovení požadavku na kvalitu paliv pro stacionární zdroje z hlediska ochrany ovzduší, v platném znění
- Vyhláška č. 146/2007 Sb., o emisních limitech a dalších podmínkách provozování spalovacích stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, v platném znění

„Ovzduším se rozumí plynný obal Země (atmosféra). Předmětem právní úpravy práva životního prostředí je vnější ovzduší, které se vyskytuje volně v prostoru. Naopak vnitřní ovzduší (uvnitř budov či jiných objektů) je předmětem ochrany v rámci práva

---

⁷ Tamtéž, s. 363

zdravotnického či hygienického.“⁸

Právní úprava ochrany ovzduší chrání ovzduší před znečištěním, zejména ze zdrojů spalujících fosilní paliva (uhlí, ropné produkty, plyn). Vztahuje se jak na zdroje stacionární, tak i mobilní (motorová vozidla apod.) Zvláštní části této úpravy se týkají látek narušujících ozónovou vrstvu. Stanovují se také podmínky pro další snižování množství vypouštěných látek. Tyto úpravy jsou rovněž jedním z nástrojů ke snižování vypouštění látek ovlivňujících klimatický systém Země.

Tato legislativa stanoví práva a povinnosti osob a působnost správních úřadů při ochraně vnějšího ovzduší před vnášením znečišťujících látek lidskou činností. Největší vliv na zvyšování koncentrace škodlivých látek mají spalovací procesy ve stacionárních zařízeních. Stacionární zdroje znečištění se dělí dle míry svého vlivu na kvalitu ovzduší na kategorie zvláště velké (o jmenovitém tepelném příkonu nad 50 MW), velké (od 5 do 50 MW), střední (od 0,2 do 5 MW) a malé (do 0,2 MW). „Zákon též definuje pojem emisních a imisních limitů znečištění, přípustné tmavosti kouře, emisních stropů a pachových čísel.“⁹

„Priority politiky na úseku ochrany ovzduší lze rozdělit do šesti hlavních kategorií:

- imisní limity
- ukazatele kvality výrobků
- emisní limity pro výfukové plyny z motorových vozidel
- znečištění ovzduší způsobované průmyslovými podniky
- ochrana ozónové vrstvy
- ochrana před znečišťováním ovzduší ozonem“¹⁰

Administrativně-ekonomickým nástrojem pro zabezpečení kvality ovzduší jsou vyměřené

---

⁸ DAMOHORSKÝ, M. a kol., *Právo životního prostředí*, s. 217

⁹ Tamtéž, s. 227

¹⁰ KRUŽÍKOVÁ, E., *Ekologická politika a právo životního prostředí v Evropské unii*, s. 164

poplatky za znečištění ovzduší za jednotlivé zdroje. Provoz některých zařízení též podléhá povolení příslušných orgánů. Poplatky za malé zdroje jsou příjmem do rozpočtu jednotlivých obcí, poplatky za ostatní kategorie zdrojů jsou příjmem SFŽP.

Zvláštním předmětem právní úpravy je ochrana ovzduší před látkami ohrožujícími či poškozujícími ozónovou vrstvu Země. Ochrana se tedy vztahuje na část ovzduší, kterou představuje ozónová vrstva, a to před určitými látkami, které ji přímo ohrožují nebo dokonce poškozují (plyny známé pod obchodním označením freony či halony). Právní úpravou těchto látek se rozumí (od roku 2004 a 2009) postupný zákaz veškerého využívání (výroba a dovoz) freonů a halonů, látek poškozující ozónovou vrstvu.

2.2.4. Ochrana přírody a krajiny, lesní hospodářství

Základní legislativa a předpisy:

- Zákon č. 114/1992 Sb., zákon o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
- Zákon č. 289/2005 Sb., lesní zákon, v platném znění
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., o ochraně přírody, v platném znění

„Legislativa o ochraně přírody a krajiny má přispívat k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitosti forem života (BIODIVERZITY), přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji.“¹¹

„Ochranou přírody a krajiny se podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny, jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.“¹²

Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména ochranou a

---

¹¹ MEZŘICKÝ, V. (ed.), *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*, s. 109

¹² DAMOHORSKÝ, M., a kol., *Právo životního prostředí*, s. 310

vytvářením územního systému ekologické stability krajiny, obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, zvláštní ochranou těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené, pozitivním ovlivňováním jejich vývoje v přírodě a zabezpečováním předpokladů pro jejich zachování, popřípadě i za použití zvláštních pěstebních a odchovných zařízení.

Dále zajišťuje ochranu vybraných nalezišť nerostů, paleontologických nálezů a geomorfologických a geologických jevů i zvláštní ochranu vybraných nerostů, ochranu dřevin rostoucích mimo les, vytvářením sítě zvláště chráněných území a péčí o ně. Zabezpečena je také účast na tvorbě a schvalování lesních hospodářských plánů s cílem zajistit ekologicky vhodné lesní hospodaření.

Mimo jiné zabezpečuje i spoluúčast v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny, účast na ochraně půdního fondu, zejména při pozemkových úpravách. Ovlivňováním vodního hospodaření v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch, mokřadů, obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů, například při rekultivacích a jiných velkých změnách ve struktuře a využívání krajiny, ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace.

„Účelem lesního zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.“¹³
Hospodaření v lese se rozumí obnova, ochrana, výchova, těžba lesních porostů a ostatní činnosti zabezpečující plnění funkcí lesa.

---

¹³ § 1 zákona č. 289/2005 Sb., zákon o lesích, ve znění pozdějších předpisů

V právním režimu ochrany má pak významnou úlohu kategorizace lesů, tj. členění lesů dle převažujících funkcí. Dle § 6 a 9 lesního zákona se lesy člení do tří kategorií:

- lesy ochranné, hospodářské a lesy zvláštního určení

2.2.5. Chemické látky

Základní legislativa a předpisy:

- Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích, v platném znění
- Vyhláška č. 220/2004 Sb., kterou se stanoví náležitosti oznamování nebezpečných chemických látek a vedení jejich evidence, v platném znění
- Vyhláška 223/2004 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky hodnocení rizika nebezpečných chemických látek pro životní prostředí, v platném znění

Chemický prvek a jeho sloučeniny jsou v přírodním stavu nebo získané výrobním procesem, včetně všech přídatných látek nutných k uchování jeho stability a všech nečistot vznikajících v použitém procesu, avšak s vyloučením všech rozpouštědel, která lze oddělit bez ovlivnění stability chemické látky nebo změny jejího složení. Chemická látka je nějaký materiál s konečnou chemickou skladbou.

Zákon o chemických látkách a chemických přípravcích ukládá povinnosti při nakládání s nimi. Jedná se o soubor předpisů, nařízení upravujících klasifikaci, balení, a označování nebezpečných látek. „Takto je stanoven systém klasifikace nebezpečných chemických látek, které jsou děleny do 14 kategorií včetně výbušnin, hořlavin, látek toxických, kancerogenních, nebezpečných pro životní prostředí.“¹⁴ Tato klasifikace určuje zvláštní pravidla pro označování, balení, a oznamování chemických látek i požadavky v oblasti bezpečnosti výrobku a ochrany zdraví při práci.

Chemické látky, které vzhledem k jejich možným negativním vlivům na lidské zdraví

---

¹⁴ KRUŽÍKOVÁ, E., *Ekologická politika a právo životního prostředí v Evropské unii*, s. 174

nebo ŽP vyžadují okamžitou pozornost, podléhají podle tohoto nařízení zpřísněným požadavkům na posuzování jejich rizika.

K právní úpravě chemických látek se obvykle přiřazují předpisy o prevenci závažných havárií způsobených nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky. Jde o implementaci odpovídající právní úpravy EU. Stanoví se systém prevence závažných havárií pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo přípravek v kvantifikovaném množství.

2.2.6. Ochrana horninového prostředí

Základní legislativa a předpisy:

- Zákon č. 44/1988 Sb., ochrana a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění
- Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, v platném znění
- Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, v platném znění

Cílem ochrany ŽP v hornictví není zamezit vyhledávání ložisek nerostů, těžbě nerostů a jiným činnostem v hornictví, ale minimalizovat jejich dopad na životní prostředí a usměrnit je do únosných mezí, v souladu s požadavkem na zajištění trvale udržitelného rozvoje. Tato ochrana spočívá v povolování provádění geologických prací, v povolování vyhledávání a průzkumu ložisek důlními díly a v povinnostech při provádění těchto prací. Povolení k provádění geologických prací vydává podle zákona o geologických pracích Ministerstvo průmyslu a obchodu po dohodě s Ministerstvem životního prostředí, které je zde garantem pro uplatňování zájmů na ochranu ŽP.

Rozhodnutí o povolení obsahuje:

- vymezení průzkumného území v určených hranicích, v nichž mohou být tyto práce prováděny

- určení nerostu, pro jehož vyhledávání se průzkum povoluje
- podmínky pro provádění geologických prací a dobu platnosti povolení

Stanovení průzkumného území má charakter územního rozhodnutí. Povolení k vyhledávání a průzkumu výhradního ložiska důlními díly vydává dle § 9 zákona o hornické činnosti (dále jen HorČinZ) báňský úřad. Nerosty zákon rozděluje na vyhrazené a ostatní, které označuje jako nevyhrazené nerosty. Ložiska vyhrazených nerostů tvoří nerostné bohatství a zákon je označuje za výhradní ložiska. Ložiska vyhrazených nerostů jsou ze zákona ve vlastnictví státu, ložiska nevyhrazených nerostů jsou součástí pozemku.

3. Analýza současného stavu a determinant od roku 2000 - právní úprava ochrany ŽP ve Vojenské posádce Pardubice

3.1 Struktura a členění organizace AČR

Státní správa je činnost vykonávaná orgány státní správy, samosprávy a veřejnoprávními institucemi při zabezpečování veřejných úloh. Dále zabezpečuje činnosti související s poskytováním veřejných služeb.

Armáda České Republiky (ozbrojené síly) jejíž hlavním úkolem je zabezpečování obrany území České republiky.

Ministerstvo obrany České republiky je ústředním orgánem státní správy na úseku obrany České republiky. Ministerstvo bylo zřízeno s účinností od 8. prosince 1992 zákonem č. 548/1992 Sb., kterým byl změněn zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Tento kompetenční zákon (ve znění pozdějších předpisů) vymezuje základní působnost ministerstva.

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády České republiky a správu vojenských újezdů.

Ministerstvo obrany (dále jen MO ČR) se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, připravuje koncepci operační přípravy státního území, navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Radě obrany České republiky a prezidentu České republiky. Dále koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů a orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro obranu státu při přípravě k obraně. Řídí Vojenské zpravodajství, zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky, organizuje a provádí opatření k mobilizaci Armády České republiky, k vedení evidence občanů podléhajících branné povinnosti a k vedení evidence věcných prostředků, které budou za branné pohotovosti poskytnuty pro potřeby Armády České republiky. Organizuje součinnost s armádami jiných států v rámci evropských bezpečnostních struktur a dále vykonává státní dozor nad radiační ochranou ve vojenských objektech.

Vojenský újezdní úřad vykonává podle zákona číslo 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, státní správu na území vojenského újezdu v rozsahu úkolů, které stanoví tento zákon nebo jiné zvláštní právní předpisy. Újezdní úřad je současně vojenským orgánem, který plní úkoly při zajišťování obrany státu.

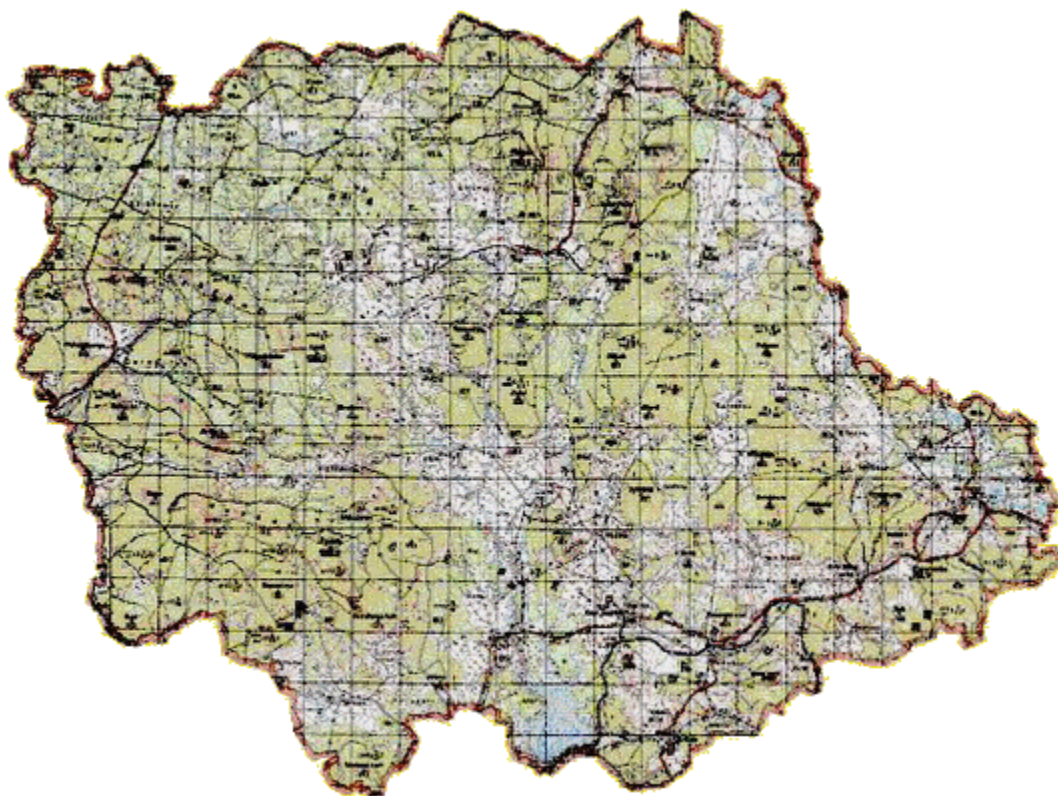
Újezdní úřad, jako správní úřad plní tyto úkoly:

- zajišťování obrany státu
- k výcviku ozbrojených sil
- ke koordinaci vojenského a hospodářského využití území újezdu
- k zajišťování práv a povinností fyzických osob, kterým byl povolen pobyt na území újezdu
- k zabezpečování potřeb obyvatel újezdu, které by jinak zabezpečovala obec podle zvláštního právního předpisu

Újezdní úřad vojenského újezdu (dále jen ÚÚřVÚ) plní pouze na území vojenského újezdu úkoly samostatné působnosti pověřeného obecního úřadu, transformované do

místních podmínek vojenského újezdu a přenesenou působností státní správy v souladu s obecně platnými právními předpisy a interními normativními akty ministerstva obrany. Na našem území v ČR se v současné době nachází pět takových území: Boletice, Brdy, Březina, Hradiště a Libavá.

Obrázek č.1. Mapka vojenského újezdu Boletice

Zdroj: <http://www.vojujezd-boletice.cz/index.asp>

Vojenské lesy a statky s.p. (dále jen VLS) byly založeny zakládací listinou MO ČR č.j. 1105-84 ze dne 23. 6. 1989. Usnesením Krajského obchodního soudu v Praze, č.j. Firm 87596/97 z 27. 11. 1997 byla na návrh zakladatele přizpůsobena zakládací listina v souladu s ustanovením zákona o státním podniku. Jsou podnikem s osmdesátiletou tradicí. Jsou účelovou organizací založenou Zakládací listinou Ministerstva obrany ČR. Hospodaří ve výcvikových prostorech Armády České republiky (dále jen AČR) zhruba na 126 000

hektarech lesní půdy v majetku státu. To představuje přibližně pět procent lesní půdy v České republice. Na hospodaření v lesích se podílí šest divizí VLS a jejich lesní správy. Jednotlivé divize se nacházejí v oblastech se zcela odlišnými přírodními podmínkami. Na rozdíl od jiných lesnických organizací hospodaří VLS i na více než 7000 ha zemědělské půdy. Další součástí jejich hospodaření je i myslivost a rybářství.

Vojenská ubytovací a stavební správa Pardubice (dále jen VUSS) je výkonným orgánem k zabezpečení hospodaření s nemovitým a movitým majetkem ve vojenských objektech, k jeho provozování, k ochraně územních zájmů, k řízení investiční činnosti financované z národních prostředků a prostředků NATO. Taktéž zabezpečuje údržbu a opravy nemovitého majetku. VUSS Pardubice plní své úkoly v souladu s příslušnými právními předpisy, resortními normativními akty, směrnicemi, pokyny a rozhodnutími nadřízených orgánů na teritoriu krajů Královéhradeckého, Pardubického, Libereckého, Středočeského, Jihočeského, a kraji Vysočina v těchto okresech:

Benešov, Kutná Hora, České Budějovice, Liberec, Český Krumlov, Náchod, Havlíčkův Brod, Pardubice, Hradec Králové, Pelhřimov, Chrudim, Jičín Rychnov nad Kněžnou, Semily, Jihlava, Tábor, Jindřichův Hradec, Trutnov, Kolín, Ústí nad Orlicí, Žďár nad Sázavou

Obrázek č. 2. Mapový podklad provozních středisek na teritoriu VUSS Pardubice

Zdroj: <http://interval.cz/clanky/uzitecne-mapy-ceske-republiky>

3.2 Struktura organizace Vojenské ubytovací a stavební správy Pardubice

Pardubice se rozkládají na obou březích řeky Labe u soutoku s Chrudimkou přibližně mezi 15° a 16° východní zeměpisné délky a okolo 50° severní šířky. Město Pardubice je vzdáleno 104 km na východ od Prahy, přes 20 km jižně od Hradce Králové, okolo 10 km severně od Chrudimi. Fytogeograficky patří Pardubicko do oblasti mírného pásma opadavých listnatých lesů palearktické oblasti. „Město se rozkládá v Polabské nížině v nadmořské výšce 215 až 237 metrů. Jeho rozloha činí téměř 78 km². Ke dni 4. 12. 2009 žilo ve městě Pardubice 90.765 trvale bydlících obyvatel.“¹⁵

VUSS Pardubice je nezisková státní organizace, organizační složka státu, která vykonává správu nad příslušnými vojenskými útvary a odborně řídí své podřízené organizační celky. K plnění úkolů je VUSS členěna na ředitelství VUSS, štáb, odborné orgány - referáty, a provozní střediska.

Provozní střediska: Čáslav, Jindřichův Hradec, Tábor, Bechyně, České Budějovice, Vojenský Újezd Boletice, Liberec, Hradec Králové, Jaroměř, Těchonín, Dobruška, Týniště nad Orlicí, Pardubice, Moravská Třebová, Dobronín

Provozní středisko (dále jen PS) jedná se o organizační subcelek VUSS Pardubice, který vykonává přímé činnosti při hospodaření s nemovitým majetkem a souvisejícím movitým majetkem. Převážně vykonává správu objektů, zajišťuje potřeby vojenských útvarů z hlediska stavebního a ubytovacího zabezpečení a s tím souvisejících služeb.

Referát specialistů VUSS Pardubice, kteří se zabývají ochranou životního prostředí, je tvořen jednotlivými úseky dle příslušné agendy a problematiky. Je tvořen třemi pracovníky. Na úseku vodního hospodářství a problematiky ovzduší pracují dva pracovníci, jejichž úkolem je především zabezpečení provozuschopnosti a legislativní

---

¹⁵ FIEDLER, J., *Židovské památky v Čechách a na Moravě*, [online]. 2002-12-18 [cit. 2009-09-10]. Dostupné z WWW: < <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pardubice>

správnosti, mnoha vodohospodářských zařízení vodárny, (čističky odpadních vod), kanalizační sítě a různé, taktéž mnoha tepelných zařízení (stacionární zdroje topení). Takto velký rozsah činností je spojen s administrativou, která v posledních letech podléhá značným novelám. Příslušná agenda je rozdělena dle územní působnosti. Úsek ochrany přírody a krajiny včetně odpadového hospodářství zabezpečuje jeden člověk. Původně zde pracovali dva zaměstnanci, avšak vlivem personálních změn tuto činnost zabezpečuje pouze jeden zaměstnanec. I zde je velký nápor činností a povinností, především, co se týká legislativních změn za poslední období. V každé popsané posádce viz. výše je nezbytně nutné zabezpečení odpadového hospodářství, a dalších jiných činností.

3.3 Základní pojmy při ochraně ŽP v současnosti

3.3.1. Základní pojmy

Zájmy a cíle armády a ochrany životního prostředí nejsou a nemohou být protikladné. Armáda je součástí společnosti a nese odpovědnost i za ekologické důsledky své činnosti. Armáda má své místo při tvorbě modelu trvale udržitelného rozvoje. Zejména v mírových podmínkách musí být chování armády vůči přírodě na dosažitelné úrovni přátelskosti. Opatření k ochraně životního prostředí musí být nedílnou součástí činnosti všech velitelských a odborných orgánů v AČR. Jedním ze základních předpokladů jejího dosažení je znalost a plnění platných legislativních norem v této oblasti. Širší pohled na ochranu ŽP v armádě je uplatňován od ustanovení resortních ekologických orgánů.

3.3.2. Ochrana životního prostředí v AČR

Jedná se o souhrn cílevědomých činností člověka, směřujících k zachování či zlepšení jednotlivých složek životního prostředí. V případě narušení (degradace) těchto složek pak musí vést nutně činnosti k odstranění škod a uvedení těchto složek do původního stavu.

3.3.3. Znečišťování životního prostředí

Je vnášení takových fyzikálních, chemických nebo biologických činitelů do životního

prostředí v důsledku lidské činnosti, které jsou svou podstatou nebo množstvím cizorodé pro dané prostředí.

3.3.4. Poškození životního prostředí

Je zhoršování stavu znečišťováním nebo jinou lidskou činností nad míru stanovenou zvláštními předpisy.

3.3.5. Trvale udržitelný rozvoj

Dle zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, je trvale udržitelný rozvoj takový, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů. Světový summit o udržitelném rozvoji (Johannesburg 2002) zdůraznil, že cílem je takový rozvoj, který zajistí rovnováhu mezi třemi pilíři: sociálním, ekonomickým a environmentálním (vyjádřeno heslem „lidé, planeta, prosperita“).

3.4 Vojenská ekologie (ochrana životního prostředí v resortu obrany)

Hledá cesty k ochraně a obnově složek životního prostředí ve vojenském sektoru, uchování ekosystémů vojenských újezdů a k vytváření citlivého vztahu k přírodním hodnotám. Vytváří vojenskou ekologickou etiku, posiluje ekologické vědomí vojáka/občana. Ve výcvikových prostorech sleduje probíhající procesy, hledá kompenzační vazby a především metody a prostředky, jimiž bude realizovat regulaci vazeb v ekosystémech a vést uživatele vojenských výcvikových prostorů k sounáležitosti s tímto prostorem.

Zabraňuje nadměrnému znečišťování a poškození přírody a životního prostředí. Ke splnění tohoto cíle uplatňuje hodnocení vlivů činnosti vojsk na životní prostředí při přípravě cvičení, výcviku, přesunech a dalších významnějších aktivitách ve vojenských objektech i mimo ně.

Ekologická opatření se v armádě zaměřuje na ochranu a zlepšování životního prostředí, na překonávání negativních důsledků výcviku a zachování prvků přirozeného přírodního prostředí se zaměřením na rozvoj krajinné ekologie vojenských újezdů. K dodržování obecně závazných právních norem a vojenských předpisů upravujících ochranu životního prostředí a ochranu přírody a krajiny navrhuje rozsah úkolů zodpovědných pracovníků a využívá veškeré administrativní nástroje včetně represivních.

3.4.1. Armáda a životní prostředí

Armáda jako souhrn vojenských sil státu je určena k vedení přímé bojové činnosti v případě válečného konfliktu. Příprava a výcvik k této činnosti stejně jako případný válečný konflikt mohou způsobovat velmi závažné škody, které by mohly vést až k ekologickým katastrofám, v krajním případě dokonce až k absolutní devastaci životního prostředí člověka a zničení lidstva. Základní rozpor mezi zájmy ochrany životního prostředí a jakoukoliv lidskou činností pozměňující či poškozující složky tohoto prostředí, je u vojenských aktivit opticky nápadnější zejména v důsledku zkušeností s válečnými a poválečnými škodami.

Tato skutečnost má za následek, že vojenské aktivity jsou řazeny na první či alespoň na jedno z prvních míst v hierarchii poškozovatelů ŽP. Přitom ekologické škody při výcviku vojsk a fungování armády tvoří dnes pouze zlomek procenta škod, které jsou na ŽP páhány dopravou, energetikou, některými průmyslovými odvětvími, případně jinými činnostmi lidské společnosti.

3.5 Politika tvorby a ochrany životního prostředí v resortu obrany ČR s ohledem na další období

Cílem resortní priority, hlavní úkoly v jednotlivých oblastech ochrany ŽP jsou v souladu se státní politikou formulovány tak, aby postihovaly aktivity resortu v jejich systémové celistvosti, a vyhovovaly požadavkům kompatibility a interoperability s NATO resp.

Evropskou unií (dále jen EU).

Politika navazuje na bezpečnostní a vojenskou strategii České republiky i na koncepci výstavby profesionální AČR. Přístup k životnímu prostředí, daný resortní politikou, nespočívá pouze v pasivní ochraně formou řešení zastaralých problémů a likvidací škod, odpadů apod., nýbrž především v aktivní tvorbě ŽP a v prevenci škod již během rozhodovacích procesů.

Z uvedených důvodů se tak nejdůležitějším úkolem stává rozhodnutí o zavedení environmentálního manažerského systému (EMS) dle ČSN EN ISO řady 14 000 v resortu a z něj plynoucí závazek trvalého zlepšování životního prostředí před jeho znečišťováním.

3.6 Základní povinnost příslušníků vojenského zařízení

Každý zaměstnanec je povinen, především opatřeními přímo u zdroje, předcházet znečišťování nebo poškozování ŽP a minimalizovat nepříznivé důsledky své činnosti na životním prostředí. Provoz všech zařízení a objektů se řídí schválenými provozními řády, jejichž součástí jsou z důvodu ochrany ŽP havarijní plány.

3.7 Ochrana ŽP od roku 2000

V období před vstupem ČR do Evropské unie byla všechna dosavadní právní úprava upravena a nahrazena novou a byly přidány nové oblasti zájmu jako např. geneticky modifikované organismy, prevence průmyslových havárií, integrovaná prevence a omezování znečištění, obaly a obalové odpady. Tento proces trval až do roku 2003. Stav životního prostředí se ustálil na úrovni „horšího průměru Evropské unie“ a zájem veřejnosti začíná stoupat.

„Po vstupu ČR do Evropské unie se situace v oblasti ŽP stabilizovala právní předpisy procházely průběžnou novelizací vzhledem k vývoji k evropské legislativě, ale také na základě dosavadních i získaných zkušeností. Byla schválena Státní politika životního

prostředí České republiky od roku 2004 do roku 2010.“¹⁶

Stav jednotlivých složek životního prostředí však ani v současné době nelze považovat za zcela uspokojivý.

4. Průzkum – monitoring situace na jednotlivých lokalitách

4.1 Pohled na odpadového hospodářství

Na teritoriu VUSS Pardubice existuje několik míst, kde vznikají odpady, tzn. 15 provozních středisek s jejich odloučenými pracovišti (Čáslav, Jindřichův Hradec, Tábor, Bechyně, České Budějovice, Vojenský Újezd Boletice, Liberec, Hradec Králové, Jaroměř, Těchonín, Dobruška, Týniště nad Orlicí, Pardubice, Moravská Třebová, Dobronín).

Odpadem se ze zákona rozumí vše, co je ve vojenském objektu odpadem ze spotřeby, ukládání a skladování materiálu, pracoviště dílen i výměny jednotlivých zařízení (např. výměna zářivek). Dále produkce domovního odpadu a odpadu z úklidu vnitřních a venkovních prostor, nebezpečný odpad, který vzniká při činnosti provozního střediska (např. nátěry, výměny zářivek, mastné hadry při údržbě a opravě techniky, apod.)

Dle zákona č. 185/2001 Sb., je každý původce odpadu, při jehož činnosti odpad vzniká, povinen předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti. Vzniklé odpady shromažďovat a třídit podle jednotlivých druhů a kategorií. Zabezpečit odpady proti nežádoucímu znehodnocení, odcizení nebo únikem ohrožujícím životní prostředí. Nést odpovědnost za nakládání s odpady do jejich předání k využití nebo zneškodnění oprávněné osobě. Vést průběžnou evidenci odpadů.

Odpady se také dle vlastností dělí na ostatní = O a nebezpečné = N. Nebezpečným

---

¹⁶ Ministerstvo životního prostředí, *Státní politika životního prostředí, Usnesení vlády České republiky*, [online].2004-3-17 [cit.2010-01-12].Dostupné z WWW: < [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHDHER2](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHDHER2)

odpadem se rozumí odpad zařazený v Seznamu nebezpečných odpadů uvedeném v prováděcím právním předpise, či jakýkoliv jiný odpad, který vykazuje jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v zákoně (výbušnost, oxidační schopnost, vysoká hořlavost, hořlavost, dráždivost, škodlivost zdraví, toxicita, teratogenita, mutagenita, schopnost uvolňovat vysoce toxické nebo toxické plyny ve styku s vodou, vzduchem nebo kyselinami, schopnost uvolňovat nebezpečné látky do životního prostředí při odstraňování, ekotoxicita).

U většiny provozních středisek v resortu MO, vznikají oba druhy odpadů. Nebezpečný odpad vzniká především v těchto místech:

- zámečnické a truhlářské dílny, garáže, parkování vozidel, kotelny, čističky odpadních vod

Ve všech takovýchto objektech jsou umístěny nádoby k ukládání a shromažďování jednotlivých druhů odpadů. Každý druh odpadu je tříděn samostatně do nádob k tomu určených. Také u každého druhu nebezpečného odpadu je umístěn identifikační list nebezpečného odpadu (ILNO), dále správné zatřídění dle katalogu odpadů, veškeré nádoby musí být označeny názvem a kódem odpadu.

Obrázek č. 3. Nádoby na ukládání a shromažďování jednotlivých druhů N odpadů

Zdroj: www.obaly-na-nebezpecne-latky.html

U každého provozního střediska jsou vždy jednotlivá shromaždiště odpadu, kde jsou umístěny nádoby na komunální odpad a tříděný (papírové a lepenkové obaly, skleněné a plastové obaly). Všechna provozní střediska mají jednoznačně stanoven přísný zákaz ukládání nebezpečného odpadu společně s komunálním.

Obrázek č. 4. Nádoby na ukládání a shromažďování vytríděných druhů odpadů

Zdroj: http://cpshop.webshops.cz/kontejnery-a-popelnice-nadoby-na-trideny-odpad-c-40_318.html

Povolení k nakládání s nebezpečnými látkami uděluje místně příslušný Magistrát města (odbor životního prostředí).

4.2 Pohled na vodní hospodářství

Na teritoriu VUSS Pardubice se nachází prakticky na každém provozním středisku i odloučeném pracovišti mnoho vodohospodářských zařízení (vodárny, čističky odpadních vod - ČOV) a s tím související kanalizační sítě. Na každém tomto místě je hlídána především spotřeba vody (tzv. vodné a stočné) a také kvalita. V rámci této činnosti je tak veden informační systém jako např. množství a jakost vod, odběry vod, vypouštění odpadních vod. U všech vodohospodářských zařízení je zaveden provozní řád jednotlivých technologií, odsouhlasený příslušnou oprávněnou osobou.

Obrázek č. 5. Biologické čističky odpadních vod

Zdroj: [www. čistička-odpadnich-vod.eu](http://www.cistička-odpadnich-vod.eu)

„Odpadní vody lze vypouštět pouze na základě povolení, a to jak do vod povrchových, tak do vod podzemních. Při povolení vypouštění odpadních vod vodoprávní úřad vychází z hodnot ukazatelů přípustného znečištění vod stanovených nařízením vlády“¹⁷. Ukazatele znečištění vod charakterizují maximální znečištění vod, do kterého mají být vody vypouštěny.

Pokud se jedná o vodní hospodářství, je nezbytně nutné připomenout významný potenciální zdroj ohrožení jakosti vod – závadné látky, které se v jednotlivých provozovnách na teritoriích také vyskytují. Jedná se především o nakládání se závadnými látkami, které by mohly vniknout do povrchových nebo podzemních vod a ohrozit tak

¹⁷ nařízení vlády č. 82/1992 Sb., kterým se stanoví ukazatele přípustného znečištění vod

jejich jakost. V případě mimořádného a závažného zhoršení či ohrožení jakosti povrchových a podzemních vod hovoříme o havárii. V případě jejího vzniku je nezbytné zajistit opatření vedoucí k odvrácení a minimalizaci jejích následků.

4.2.1. Havarijní únik závadných látek

Při zjištění jakéhokoli havarijního úniku (havárie) závadné látky je nezbytně nutné, v co nejkratší době provést taková opatření, aby nedošlo k rozšíření závadné látky do prostoru a její vniknutí do kanalizace a vodotečí tj., utěsnit kanalizační vpusti a ohrázkovat je. Každé prodlení má za následek rozsáhlejší zamoření prostředí a odstranění následků je pak mnohem obtížnější a nákladnější.

Drobný havarijní únik – neprodleně likviduje obsluha příslušného technologického zařízení na pracovišti, či osoba, která havarijní únik zjistila za využití sorpčních prostředků.

Ekologická havárie – osoba, která zjistí únik závadných látek musí provést takové opatření, aby se závadná látka nešířila dále, dokud se nedostaví havarijní služba nebo hasičský záchranný sbor.

Konkrétní postup při likvidaci havarijního úniku závadných látek:

- lokalizace místa úniku závadných látek (kanystry, nádrž, sudy) – zastavit rozlévání závadných látek do okolí
- zamezení rozlití závadných látek do kanalizace, povrchových vod a zdrojů podzemních vod
- prostor havarijního úniku vytyčit a zamezit vstup do prostoru nepovolaným osobám, v takovýchto prostorech platí všeobecný zákaz kouření a manipulace s otevřeným ohněm.

4.3 Pohled na ochranu přírody a krajiny

4.3.1. Správní řízení při kácení dřevin

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, upravuje problematiku ochrany přírody a krajiny v České republice a dle § 90 odst. 2 se na území sloužící bezprostředně zájmům obrany státu nevztahují ustanovení § 4 odst. 2 a 3, § 6, 8, 12, § 40 odst. 4, § 49 odst. 1, § 63, § 68 odst. 3 a § 70 tohoto zákona. Případné poškozování přírody z důvodu obrany státu v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru.

Území a objekty důležité pro obranu státu vymezuje § 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Další specifikace objektů důležitých pro obranu státu je uvedena v § 29 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zejména jsou to pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu a zabezpečení ozbrojených sil. Dále pozemky a stavby, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává Ministerstvo obrany nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená.

Z výše uvedeného je zřejmé, že povolení kácení dřevin rostoucích mimo les na území sloužící zájmům obrany státu nejsou oprávněny vydávat civilní orgány státní správy na úseku ochrany životního prostředí. Dle § 8 vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, je nutno žádat o povolení ke kácení stromů, rostoucích mimo les, pokud jsou předmětem zvýšeného ochrannářského zájmu nebo dosahují obvodu kmene více než 80 cm, měřeného ve výšce 130 cm nad zemí nebo ke kácení souvislých keřových porostů celkové plochy větší než 40 m².

Povolení ke kácení dřevin rostoucích na území sloužící zájmům obrany státu vydává

ředitel místně příslušné VUSS na základě písemné žádosti a kladného doporučení pracovníka ochrany životního prostředí VUSS. Povolení ke kácení dřevin je udělováno pouze v případech, kdy se jedná o bezprostřední souvislost s obranou státu.

Žádost o kácení dřevin podává obvykle příslušné provozní středisko, na jehož pozemku se dřeviny nacházejí. Žádost může po domluvě podat také příslušný vojenský útvar nebo zařízení, který má na kácení dřevin zájem nebo nájemce pozemku.

Žádost o povolení kácení dřevin musí obsahovat :

- specifikaci dřevin, které mají být káceny (druh, počet, číslo stromu dle evidence stromů v majetku VUSS),
- obvod kmenů těchto dřevin měřený ve výši 130 cm, eventuelně plošný rozsah keřových porostů,
- situační plán s vyznačením dřevin, určených ke kácení včetně sousedících zachovávaných dřevin, označených čísly dle evidence stromů v majetku VUSS,
- čísla parcel, na níž se kácené dřeviny nachází (dřeviny se musí nacházet jen na pozemcích v majetkové péči VUSS),
- zdůvodnění žádosti
- odborný dendrologický posudek s návrhem případné náhradní výsadby, posudek musí též obsahovat ocenění dřevin, příp. zhodnocení využitelnosti dřevní hmoty.

Výjimku z těchto pokynů tvoří případy, kdy se jedná o kácení dřevin na území vojenského újezdu, kde výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává Ministerstvo obrany na pozemcích a kde se neprovádí lesní hospodaření a vlastnické právo k nim nevykonává státní podnik Vojenské lesy a statky ČR.

Zde v souladu s § 78a odst. (1) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vydává povolení ke kácení dřevin Újezdní úřad vojenského újezdu jako orgán ochrany přírody, který také určí další podmínky popř. náhradní výsadbu.

V případech, kdy hrozí nebezpečí skandalizace vojenské správy, je vhodné o všech zásazích do zeleně předem informovat civilní orgány státní správy na úseku ochrany životního prostředí a pořídit fotodokumentaci kácených dřevin s detaily jejich stavu. V případě kácení dřevin, které nedosahují parametrů stanovených vyhláškou č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nebo v případě provádění zdravotního a udržovacího řezu dřevin se o povolení nežadá. Kácení stromů se obvykle provádí v době vegetačního klidu, tj. od listopadu do března. Konkrétní termíny určí příslušný pracovník odboru životního prostředí VUSS na základě místního šetření a uvede je v povolení. V případě plánovaného kácení je proto nutné v dostatečném časovém předstihu podat žádost o povolení ke kácení dřevin, případně zadat vypracování posudku a smlouvy o provedení prací.

4.3.2. Pohled na Evropsky významné lokality a soustava Natura 2000

Evropsky významné lokality (EVL), jsou výsledkem mapování biotopů jež probíhalo na území České republiky od roku 2000 v souladu se Směrnicí Evropských společenství č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin ze dne 21. května 1992 (Směrnice o stanovištích). Na základě zjištěných podkladů byl 8. února 2005 v Bruselu Evropské komisi předán národní seznam 864 evropsky významných lokalit a tento seznam vyšel ve Sbírce zákonů, jako nařízení vlády č. 132/2005 Sb., ze dne 15. dubna 2005. Do doby než Evropská komise schválí jednotlivé lokality jsou povinni vlastníci a nájemci pozemků dodržovat status tzv. „předběžné ochrany“, což znamená, že nesmí dojít ke zhoršení stavu navržené lokality. Po schválení lokalit Evropskou komisí mají vlastníci 1 rok, aby uzavřely s orgány ochrany přírody „smluvní ochranu“ pro jednotlivé lokality. V případě neuzavření této smlouvy vyhlásí příslušné orgány ochrany přírody další zvláště chráněná území (přírodní památky, přírodní rezervace, chráněné krajinné oblasti ...) Vojenské lesy a statky s.p. (dále jen VLS ČR, s.p) se snaží zajistit smluvní ochranu jednotlivých lokalit, což v první fázi je umožněno rozdělením lokalit po hranicích vojenských újezdů (musí souhlasit všichni vlastníci

pozemků).

Evropsky významné lokality Boletice a Polná byly vládou zřízeny 22. prosince 2004. Obě leží ve vojenském újezdu. První lokalita je rozlehlá (20 348 ha) a chrání 9 typů přírodních stanovišť, dva druhy obratlovců, čtyři druhy bezobratlých živočichů a jeden druh rostliny. Druhá je naopak velmi malá (0,64 ha) a chrání jediný druh - hořeček český (*Gentianella bohemica*).

Vojenský újezd Boletice se nachází na území Jihočeského kraje, v okrese Český Krumlov, kde zaujímá prostor o výměře 21 953 ha. Severozápadní okraj újezdu tvoří hranici mezi okresy Český Krumlov a Prachatice. Východní okraj újezdu je vzdálen pouze 5 km od hlavního centra regionu – Českého Krumlova. Výcviková zařízení se nacházejí v nadmořských výškách 700 – 1000 m, nejvyšším vrcholem je Lysá – 1228,3 m nad mořem. Újezdní úřad vojenského újezdu sídlí přímo na jeho území v sídelním útvaru Boletice.

Obrázek č. 6. Součást EVL – Koniklec velkokvětý

zdroj: http://nature.hyperlink.cz/flora/Koniklec_velkokvety.htm

„**Natura 2000** je soustava chráněných lokalit evropského významu, kterou státy Evropské unie budují na svém území. Soustava Natura 2000 zahrnuje evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO). Mezi obecně známé rostliny chráněné Evropskou Unií patří koniklec velkokvětý a střevíčník pantoflíček. Účelem soustavy Natura 2000 je chránit živočichy, rostliny a typy přírodních stanovišť, které jsou z hlediska celé Evropy cenné, ohrožené, vzácné nebo se vyskytují jen v určité oblasti (endemity).“¹⁸

Obrázek č. 7. Součást EVL – Střevíčník pantoflíček

zdroj:<http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-natura-2000&cisloclanku=2007080016>

„**Ptačí oblasti** jedná se o velmi pestré území s poměrně vysokou lesnatostí, převažují zde lesní druhy fauny. Hlavním cílem ochrany je zde zachování a obnova ekosystémů významných pro výše uvedené druhy ptáků v jejich přirozeném areálu, rozšíření a

---

¹⁸ PAUKERTOVA, I., *Biologické hodnocení, Naturové posouzení § 45i, EIA*, [online]. 2009-08-08 [cit. 2010-09-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-natura-2000&cisloclanku=2007080016>

zajištění podmínek pro zachování populací těchto druhů ve stavu příznivém z hlediska ochrany. Zároveň se zde dochovalo také mnoho přirozených stanovišť pralesního charakteru, na něž jsou výskytem vázány některé významné druhy ptáků – datlík tříprstý, kulíšek menší, sýc rousný, kos horský, čáp černý atd. Velmi významným fenoménem celé oblasti jsou plochy bezlesí v různém stupni sekundární sukcese, které vznikly a jsou udržovány vojenskou činností.¹⁹

Obrázek č. 8. Součást ptačích oblastí – Datlík tříprstý

zdroj:<http://www.ptacisvet.cz/index.phpbrowser=nn&menutype=Reduced&special=None&action=Detail&skupina=Druh&detail=Datl%EDk+t%F8%EDprst%FD>

---

¹⁹ Agentura vojenských informací a služeb, *Vojenské újezdy Armády české republiky*, s. 38

4.4 Pohled na staré ekologické zátěže

Jako ekologickou zátěž lze považovat každé místo, ze kterého dochází, nebo může dojít trvale, periodicky i občasně k úniku nežádoucích látek do životního prostředí a může rovněž docházet k nepřijatelnému ovlivnění zdravotních, fyzických, psychických, sociálních, genetických, estetických podmínek nebo ke ztížení podmínek ochrany životního prostředí. Pod pojmem staré ekologické zátěže jsou zahrnuta kontaminovaná místa (podzemní vody, zeminy, skládky, stavební konstrukce apod.), kde byl závadný stav způsoben státními podniky v období před privatizací používáním k životnímu prostředí nešetrných, ale ve většině případů povolených technologií a chemických látek. Stará ekologická zátěž je závažná kontaminace podzemních a povrchových vod, horninového prostředí a stavebních konstrukcí, která ohrožuje zdraví člověka a složky životního prostředí.

„Od devadesátých let minulého století se obecně snižuje kontaminace horninového prostředí. Dochází k pozitivním změnám užívaných technologií výroby a jejího zabezpečení z hlediska úniku látek do horninového prostředí. Jsou prováděny sanace kontaminovaného horninového prostředí a postupně se odstraňuje vliv jednotlivých starých ekologických zátěží. K postupnému odstraňování ekologických zátěží může docházet i samovolně po odstranění zdroje znečištění procesy přirozené atenuace (např. ředění, biologická degradace, oxidace, procesy sorpce a desorpce apod.). Rychlost přirozené atenuace závisí na chemické stavbě látek, koncentraci nebezpečné látky, na množství typů nebezpečných látek a na schopnosti ekosystémů tyto látky odbourávat.“²⁰

Zvláštní skupinu mezi zátěžemi životního prostředí vzniklými ve 2. polovině 20. století tvoří bývalé vojenské prostory užívané Sovětskou armádou. Sovětská armáda využívala v ČR cca 73 lokalit, z čehož asi 60 bylo z hlediska charakteru ekologických škod označeno

---

²⁰ ECKHARDT, P., *Vyhodnocení starých ekologických zátěží z hlediska ohrožení hydrosféry nebezpečnými látkami*, Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce, [online]. 2006-12-12 [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.vuv.cz/vyhodnoceni-starych-zatezi-z-hlediska-ohrozeni-hydrosfery-nebezpecnymi-latkami>

jako významné. Výběr lokalit pro provedení sanací zohledňoval míru jejich ekologické rizikovosti a sanační práce byly postupně provedeny na nejvíce postižených lokalitách. Hlavními kontaminanty byly ropné uhlovodíky, chlorované uhlovodíky, PCB, těžké kovy a další látky (např. Vojenské letiště a prostory po Sovětské armádě).

4.4.1. Největší rizika vzniku ekologických zátěží u AČR

Jak již bylo dříve zmíněno největší množství starých ekologických zátěží tvoří v AČR bývalé vojenské prostory, které využívala Sovětská armáda. Zdroje, ohniska a rozsah kontaminace těchto prostor je již dlouhodobě znám. Avšak i v současné době existuje mnoho rizikových pracovišť v AČR, kde by mohla vzniknout taktéž ekologická zátěž. Jedná se zejména o manipulaci a skladování závadných látek a s tím spojený vznik nebezpečného odpadu, prostory stacionárních i mobilních skladů (cisterny, kanystry, sudy pohonných hmot (dále jen PHM) nadzemní i podzemní nádrže včetně armatur, příslušné čerpací stanice k těmto skladům, dále samozřejmě linie produktovodů.

Hlavní rizikové kontaminanty:

Pohonné hmoty jsou v armádě ČR masivně používány. V převážné míře obsahují ropné látky (dále jen RL).

Ropné uhlovodíky:

Ropa též (surová nafta, zemní olej, černé zlato) je hnědá až nazelenalá hořlavá kapalina tvořená směsí uhlovodíků, především alkanů. Pravděpodobně vznikla rozkladem zbytků pravěkých rostlin a živočichů. Nachází se ve svrchních vrstvách zemské kůry nejčastěji v oblasti kontinentálních šelfů. Je základní surovinou petrochemického průmyslu. Naleziště ropy jsou pod nepropustnými vrstvami, v hloubkách až 8 km pod zemským povrchem. Ropa při těžbě buď vyvěrá pod tlakem, nebo je čerpána.

Chlorované uhlovodíky: Chlorované alifatické uhlovodíky (CIU) patří k nejběžnějším polutantům horninového prostředí. Chlorovaná rozpouštědla, jako např. trichlorethen

(TCE) a tetrachlorethylen (PCE), byly běžně používány k odmašťování, chemickému čištění a k dalším účelům. „Díky svým fyzikálně-chemickým vlastnostem (vyšší hustota a nižší viskozita, chemicky stabilní) je sanace ohnisek znečištění horninového prostředí těmito látkami často velmi obtížná a nákladná.“²¹

Polychlorované bifenyly (PCB, PCBs) jsou skupinou perzistentních organických polutantů (dále jen POPS), látek vznikajících chlorací bifenyly. Polychlorované bifenyly (dále jen PCB) je skupina látek, které zahrnují teoreticky 209 jednotlivých sloučenin (tzv. kongenerů), které se liší fyzikálními a chemickými vlastnostmi i toxicitou. Rozdíl spočívá ve stupni chlorace a umístění atomů chloru na aromatických jádrech. V komerčních směsích se ale vyskytuje pouze 130 kongenerů. Jednotlivé kongenery jsou bezbarvé krystaly bez zápachu, avšak komerční směsi PCB jsou kapaliny.

Těžké kovy: jsou chemické prvky, mezi které patří zejména přechodné kovy, některé polokovy lanthanoidy a aktinoidy. Mezi těžké kovy lze zařadit berylium, které je pro organismus velmi jedovaté, stejně tak nejtýpicetější těžké kovy jako měď, kadmium, rtuť, olovo a mnohé další. Zejména olovo v olovnatém benzínu patří mezi těžké kovy, které znečišťují ŽP. Těžké kovy se ukládají v organismech (rostlinách i živočiších) a po jejich smrti se stávají potravou jiných živočichů až člověka, pro kterého je větší koncentrace těžkých kovů smrtelná

Škodlivost všech těchto látek pro životní prostředí je již v obecném povědomí. Nejzávažnějšími možnými následky jejich nepřírodního výskytu v prostředí a pronikání do potravních řetězců jsou úhyny, degenerace a mutace vyšších organismů, zvýšený výskyt rakoviny, ničení všech bakteriálních kmenů a z toho plynoucí nemožnost samočisticí schopnosti prostředí.

---

²¹ NĚMEČEK, J., *Využití propustných reaktivních stěn pro sanaci kontaminovaných podzemních vod*, [online]. 2009-06-10 [cit. 2009-01-12]. Dostupné z WWW: <
http://wwwhttp://www.zakladani.com/casopis/archiv/2_02/casbody10.htm

Neřešené a nesanované úniky zejména ropných látek tak mohou vést i k dlouhodobé ztrátě zdrojů pitné vody a úbytku zemědělské půdy. Z rozboru dosud vzniklých havárií spojených s únikem ropných látek jednoznačně vyplývá, že příčiny jejich vzniku se stále opakují, přičemž převažují subjektivní příčiny (nedodržování platné právní legislativy, chybná a nedokonalá činnost obsluh technologického zařízení, dopravní nehody apod.)

5. Doporučené opatření

Ačkoli je problematika životního prostředí natolik závažná, její řešení je nejen pro podnikatelské subjekty, ale i orgány státní správy v České republice spíše zatěžující. Intenzivní a progresivní řešení vzniklých protiprávních situací s sebou přináší i nemalé finanční obnosy. Možným důvodem neznalosti problematiky může být i nedostatečná aktivita MŽP z hlediska informovanosti veřejnosti. Jednotlivé zákony prochází neustálými legislativními změnami, je tedy velmi důležité neustálé vzdělávání především zainteresovaných osob.

Legislativa v ochraně ŽP je velmi striktní (příkazy, zákazy, mnohá nařízení), široká veřejnost nemá mnohdy povědomí, či odbornou znalost v této problematice. Obdobný problém může nastat i v resortu obrany vlivem fluktuace zaměstnanců, pokud by některý pracovník nebyl řádně proškolen. Z tohoto důvodu každý nový pracovník, který zabezpečuje ochranu životního prostředí ať už na provozním středisku či útvaru, musí absolvovat základní kurz ekologa a na svém pracovišti vést předepsanou dokumentaci:

- základní ekologická karta pracoviště
- průběžná evidence odpadů
- identifikační listy nebezpečných odpadů
- udělení souhlasu k nakládání s nebezpečným odpadem

Je tedy nezbytně nutné obzvláště v AČR a jejích podřízených celcích, aby zainteresované osoby vždy striktně dodržovaly legislativu v oblasti ŽP a předcházely tak případným

ekologickým zátěžím či haváriím.

Nezbytně důležitá role při řešení problematiky ochrany životního prostředí je taktéž finanční podpora. VUSS Pardubice alokuje finanční prostředky a jsou jí poté přiděleny pouze na běžné činnosti vyplývající z její činnosti:

- sběr, svoz a likvidace komunálního odpadu a jeho vytríděných složek, dále ostatního odpadu i nebezpečného
- údržba a provoz vodohospodářských zařízení, včetně všech poplatků
- kácení nemocných dřevin, rekultivace terénu a pozemků
- provádění managementu ve vybraných lokalitách (EVL a Natura 2000) u VUSS Pardubice

Pokud se týká již zmíněných starých ekologických zátěží po Sovětské armádě, jediná možnost řešení jsou sanační zásahy a odstranění starých zátěží. S tímto souvisí otázka financování - je vhodné zvážit podání žádosti o dotaci z Operačního programu životního prostředí. Avšak i tato možnost je provázena celou řadou legislativních a administrativních kroků.

6. Tabulková část:

Vyhodnocení stavu životního prostředí za VUSS Pardubice za rok 2009

1) Ropné nebo ekologické havárie, rozsah ekologických škod, průběh sanací, finanční náklady a termín ukončení sanačních prací

a) Ekologické havárie (mimořádné události)

místo	kdy	látka	z čeho	Státní orgány	Náklady v Kč	sanační firma	ukončení havar. stavu
-	-	-	-	-	-	-	-

b) Sanační práce – staré ekologické zátěže

místo	činnost	kdo sanuje	kdo nařídil	analýza rizik nebo HG průzkum	vypracoval a firma	nová analýza rizik/ HG průzkum
VZ Pardubice	Postsanační monitoring povrchové a podzemní vody v areálu vojenského letiště Pardubice	Příprava soutěže	ČIŽP OI HK	AR 2002	OPV s.r.o.	---

c) Měření emisí a monitoring podzemních vod

zabezpečuje	činnost	zákon/vyhláška	dle požadavku	fin. náklady	provedení prací
USNI Č. Budějovice	Měření účinnosti zdroje	86/2002	zákona	2 975,-	2009
USNI Č. Budějovice	monitoring podzemní vody Bechyně, Planá, Boletice, Polečnice, Dražice	254/2001 Sb.	MěÚ Tábor + ČIŽP + provozní řád skládky	430 895,- Kč	2009 –2011 Dražice do r. 2013
VZ Pardubice	monitoring podzemní vody	254/2001 Sb.	ČIŽP OI HK	soutěž	2009-2011

d) Provedené sanační práce u uvolňovaných objektů

číslo PS/ lokalita	činnost	kdo sanuje	důvod	hydrogeologický průzkum /rok	firma	termín dokončení sanačních prací

2) Kontrolní činnost prováděna vyššími ekologickými orgány resortu

kde	kdy	kdo	výsledek	zápis
-	-	-	-	-
-	-	-	--	-

3) Kontrolní činnost prováděna orgány státní správy

Kde	kdy	kdo/co	výsledek	zápis
Letiště Pardubice	18.3.2009	ČIŽP OI HK	ČIŽP OI HK byl dán na odsouhlasení návrh monitorovacího systému	Protokol u ekologa VUSS Pardubice
LZ Čáslav	15.5.2009	ČIŽP OI HK	S výsledky sanačních prací ČIŽP souhlasil	Protokol u ekologa VUSS Pardubice

4) Jednání se státní správou, odsouhlasení dokumentů

kdo	orgán státní správy	co schválil
VUSS	Krajský úřad Středočeského kraje	LZ Čáslav , Rozhodnutí o 2. prodloužení platnosti povolení k sanačnímu čerpání v areálu LZ Čáslav (2012 BIOANALYTIKA CZ s.r.o.)

5) Soupis uplatněných opatření, rozhodnutí, pokuty či penalizace

kdo zaslal	orgán státní správy	důvod –opatření,rozhodnutí, pokuta či penalizace	zákon/vyhláška	Suma Kč
SOTD MO CR Praha	SOTD MO ČR	Rozhodnutí o odstranění objektů v rámci sanace horninového prostředí úložiště LPH A na LZ Čáslav	O územním plánování, stavebním zákon	
VUSS Pardubice	Povodí Labe, státní podnik	Evidence odběrů a vypouštění vod	254/2001 Sb	
ČIŽP OI Praha	ČIŽP OI Praha	Oznámení o zahájení správního řízení při realizaci nápravného opatření při kontaminaci CIU na LZ Čáslav	254/2001 Sb.	
Krajský úřad Středočeského kraje	Krajský úřad Středočeského kraje	Rozhodnutí o povolení výjimky k aplikaci Fentonova činidla do podzemních vod na LZ Čáslav	§ 39 zákona 254/2001 Sb.	
VUSS Pardubice	ČIŽP OI HK	Rozhodnutí o prodloužení termínu ke splnění nápravného opatření na LZ Čáslav	254/2001 Sb.	

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů VUSS Pardubice

6) Ostatní realizované akce v roce 2009

- kácení havarijního stavu dřevin v souladu se zákonem 114/1992 Sb., a metodikou ředitele VUSS, realizace EVL ve vojenském újezdu Boletice v souladu se zákonem 114/1992 Sb., provádění deratizace, dezinfekce a desinsekce prostor

7) Hlášení o nakládání s PCB

- VUSS Pardubice v roce 2009 s PCB nenakládala

7. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo seznámit veřejnost s rozsáhlou a komplexní úpravou na úseku životního prostředí především ve vojenské posádce Pardubice a v armádě České

republiky, pro rámcovou orientaci ve velkém množství právních předpisů jednotlivých složek životního prostředí, a s opatřeními, které s ŽP souvisejí. Jedná se o řadu různých zákonů, vyhlášek a nařízení, které jsou velmi často novelizovány. V České republice nebyl doposud přijat zákon, který by komplexně upravoval životní prostředí jako celek, což se může jevit jako právní roztržičnost a nepřehlednost, legislativa se mnohdy překrývá, či v ní vznikají mezery. V současnosti nastává tendence ke zjednodušování právních předpisů, a snaha přiblížit je více široké veřejnosti.

V teoretické části své bakalářské práci jsem se věnovala především legislativnímu základu ochrany životního prostředí a pokusila jsem se podat ucelený obraz práva životního prostředí v ČR a nastínit situaci i na úrovni vojenské posádky Pardubice.

V praktické části své práce jsem se věnovala konkrétním činnostem na jednotlivých lokalitách ve správě VUSS Pardubice, z hlediska právní úpravy ochrany vodního a odpadového hospodářství, ochrany přírody a krajiny a problematice starých ekologických zátěží. Všechna tato odvětví jsou v poslední době velmi diskutovaným tématem, staré ekologické zátěže představují také celosvětový problém. V AČR, jako celku, jsou přijímána opatření, které se snaží řešit tyto situace, i právní kroky, vedoucí ke zlepšení nebo alespoň ustálení současné situace. Mezi takovéto opatření patří zejména rozhodnutí orgánů státní správy (ČIŽP) o provedení nápravných opatření a s tím související případné sankce.

V oblasti ochrany vod se v současnosti rozhoduje, zda jsou vhodnější centralizované či decentralizované čistírny odpadních vod. Toto rozhodnutí vzniklo v souvislosti s implementací směrnice ES o čištění městských odpadních vod, ke které se ČR zavázala. V takovémto projektu je projednávána především finanční náročnost. Subjekt vždy stojí před rozhodnutím mezi ekonomickou, organizační a ekologickou stránkou věci a najít vždy nejvhodnější řešení.

V oblasti ochrany přírody a krajiny byla tato práce zaměřena konkrétně na správní řízení v

kácení dřevin. Jejich význam všude kolem nás je nedocenitelný. Dřeviny plní celou řadu nezbytných funkcí pro život a zdraví člověka. Přesto mohou být stromy někdy i nebezpečné, a to zejména tehdy, jestliže jejich zdravotní stav je takový, že mohou vážně ohrozit okolí nebo poškodit majetek. V mnoha případech se těmto situacím dá zabránit komplexní péčí již v ranném stádiu dřevin, či zdravotními, stabilizačními druhy odborného řezu. V jiném případě je nezbytné dřeviny odstranit.

Další odvětví v rámci ochrany přírody a krajiny je již dříve zmíněná soustava Natura 2000 a EVL, kde Ministerstvo obrany zastoupené Vojenskou ubytovací a stavební správou Pardubice podepsalo v souladu s § 39 zákona 114/1992 Sb. smluvní ochranu „o chráněné Evropsky významné lokality Boletice (CZ 0314123)“ na provádění různých managementových opatření a zabezpečilo tak MŽP stálou a odbornou péči o vybrané lokality.

V oblasti starých ekologických zátěží a odpadového hospodářství v AČR jsem poukázala nejen na nutnost dodržování platné právní legislativy, ale i na rizika vyplývající s nakládáním s nebezpečnými látkami.

Vzhledem k tomu, že má bakalářská práce obsahuje údaje a kompletní přehled legislativního základu a podmínky potřebné při realizaci jednotlivých činností z hlediska ochrany životního prostředí v AČR a jejích jednotlivých dislokovaných pracovištích, mající dostatečnou vypovídající hodnotu, předložím svou práci svému vedení jako výchozí podklad a návrh pro vytvoření metodického pokynu či směrnice podřízeným pracovníkům (provozní střediska) v oblasti ochrany životního prostředí.

8. Seznam použité literatury:

- DAMOHOŘSKÝ Milan a kol., *Právo životního prostředí*, 1.vyd. Praha, Nakladatelství C.H.Beck, 2003, 511 s.ISBN 80-7179-747-2
- MEZŘICKÝ Václav (ed.), *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*, 1. vyd. Praha, Vydavatelství Portál 2005, 231 s. ISBN 80-7367-003-8
- JUDr. ŘÍMANOVÁ Dana, *Zákon o odpadech včetně prováděcích předpisů s výkladem*, č.185/2001 Sb., 4 aktualizované a doplněné vydání, Nakladatelství RNDr. Ivana Hexnerová, BOVA Polygon, 2005, 600 s. ISBN 80-7273-128-9
- KRUŽÍKOVÁ Eva, *Ekologická politika a právo životního prostředí*, 1. vyd. Praha, Nakladatelství a vydavatelství litomyšlského semináře 1997, 436 s. ISBN 80-902-168-2-X
- RNDr. PUNČOCHÁŘ Pavel, CSc., a kol., *Zákon o vodách 254/2001 Sb., s rozšířeným komentářem*, euronovela, Vydaly Sondy, s.r.o., 24 publikace, Praha 2004, 392 s. ISBN 80-86846-00-8
- Doc. JUDr. DROBNÍK Jaroslav, CSc., JUDr. DAMOHOŘSKÝ Milan, CSc., *Zákon o ochraně přírody a krajiny 114/1992 Sb.*, ISBN 80-7179-102-4 , Nakladatelství 1995, C.H. Beck. Praha), 377 s. ISBN 3-406-42183-0 (C.H.Beck. München)
- JUDr. PŘIBYL Jan, PhDr. GALUŠKA Petr, *Věstník ministerstva životního prostředí a zpravodaj ministerstva životního prostředí*, ročník XIX, částka 12/2009, 57 s. ISSN – tištěná verze 0862-9013
- Agentura vojenských informací a služeb, *Vojenské újezdy Armády české republiky*, Vydalo: Ministerstvo obrany České republiky – AVIS, Praha 2006, 110 s. ISBN 80-7278-345-9

Internetové zdroje:

- FIEDLER, J., *Židovské památky v Čechách a na Moravě*, [online]. 2002-12-18 [cit. 2009-09-10]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pardubice>>
- Ministerstvo životního prostředí, *Státní politika životního prostředí, Usnesení vlády České republiky*, [online]. 2004-3-17 [cit. 2010-01-12]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHDHER2](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHDHER2)>
- PAUKERTOVA, I., *Biologické hodnocení, Naturové posouzení § 45i, EIA*, [online]. 2009-08-08 [cit. 2010-09-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-natura-2000&cislocclanku=2007080016>>
- ECKHARDT, P., *Vyhodnocení starých ekologických zátěží z hlediska ohrožení hydrosféry nebezpečnými látkami*, Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, veřejná

výzkumná instituce, [online]. 2006-12-12 [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW: <
[http://www.vuv.cz/vyhodnoceni-starych-zatezi-z-hlediska-ohrozeni-hydrosfery-
nebezpečnýmilatkami](http://www.vuv.cz/vyhodnoceni-starych-zatezi-z-hlediska-ohrozeni-hydrosfery-nebezpečnýmilatkami)

NĚMEČEK, J., *Využití propustných reaktivních stěn pro sanaci kontaminovaných podzemních vod*, [online]. 2009-06-10 [cit. 2009-01-12]. Dostupné z WWW: <
http://wwwhttp://www.zakladani.com/casopis/archiv/2_02/casbody10.htm

Použité zkratky:

AČR	Armáda České republiky
ŽP	Životní prostředí
VUSS	Vojenská ubytovací a stavební správa
ČR	Česká republika
ČOV	Čistírna odpadních vod
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
EU	Evropská unie
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
OS	Občanské sdružení
CHOPAV	Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
MO ČR	Ministerstvo obrany české republiky
SFŽP	Státní fond životního prostředí
POH	Plán odpadového hospodářství
HorČinZ	Zákon o hornické činnosti
ÚÚřVÚ	Újezdni úřad vojenského újezdu
tzn.	to znamená
VLS s.p.	Vojenské lesy a statky, státní podnik
PS	Provozní středisko
EVL	Evropsky významná lokalita
PO	Ptačí oblasti
RL	Ropné látky
CIU	Chlorované alifatické uhlovodíky
ILNO	Identifikační list nebezpečného odpadu
TCE	trichlorethen
PCE	tetrachlorethylen
PCB	Polychlorované bifenyly
PHM	Pohonné hmoty
apod.	a podobně
tj.	to je
č.	číslo

Sb.	sbírka zákonů
tzv.	takzvaný
EMS	environmentální manažerský systém
MW	jednotka výkonu - mega watt
např.	například
č.j.	číslo jednací
POPS	persistentní organické polutanty

Použité anglické zkratky:

NATO	North atlantic treaty organisation	Severoatlantická aliance
ISO	International Organization for Standardization	Certifikát managementu kvality

9. Přílohy:

1. Vzor žádosti o kácení dřevin
2. Vzor povolení ke kácení

Vzor žádosti o povolení ke kácení stromů

Provozní středisko.....

Č.j.:

V.....dne

Výtisk č.
Počet listů:
Přílohy
neutajované: *)

VUSS

Ekolog

Pardubice

Věc: Žádost o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les

Žádám o vydání povolení ke kácení stromů (keřů) v areálu

.....
CE ..... Jedná se o ..... ks ..... (druh
dřeviny) o obvodu ..... cm na parcele č. .... k.ú.

.....
Umístění dřevin je vyznačeno na přiloženém situačním plánu.

vedoucí PS .....

Vyřizuje: .....

Doporučuji: .....
ekolog VUSS

Stanovisko: .....
V UM

Schvaluji: .....
ředitel VUSS

VOJENSKÁ UBYTOVACÍ A STAVEBNÍ SPRÁVA
PARDUBICE

Čj.

V Pardubicích dne:

Výtisk č.

Počet listů:

Přílohy:

Věc: Kácení dřevin rostoucích mimo les

Na základě Vaší žádosti ze dne ....., a místního šetření ve věci kácení dřevin v areálu .....,
CE ....., na parcele p.č. .... v k.ú. ...., na pozemcích MO ČR
dle § 8, odst. 1, vyhlášky č. 395/1992 Sb., dle § 90 odst. 2 a § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992
Sb., a dle § 44 zákona č. 500/2004 Sb., v souladu s metodikou Ř VUSS a zpracovaného
dendrologického posudku č. ....

p o v o l u j i
skácení

x ks ....., obvod kmene ve výšce 130 cm je ..... cm

Jedná se o skácení celkem .....x....ks dřevin. Dřeviny, které rostou na pozemku p.č.
.....v. k.ú. .... popsat zdůvodnění, stav dřevin a poznatky z místního šetření.
Napsat podmínky, za kterých bude probíhat kácení.

Kácení bude provedeno ....., popsat kdy a kým. Uvést zda bude provedena
náhradní výsadba v jakém počtu, druh a specifikace dřevin.

Před výše uvedeným kácením dřevin doporučuji s tímto záměrem seznámit místně
příslušný MěÚ .....(OŽP).

Kontaktní osoba: .....

.....
Ředitel